

Kvalitetsrapport för SFI Stockholm

Läsåret 2012/2013

Bilaga till arbetsmarknadsnämndens verksamhetsberättelse för 2013.

Inledning

I detta dokument återges en övergripande bild av Stockholms stads utbildning i svenska för invandrare (sfi) för läsåret 2012/2013. Rapporten fokuserar på uppnådda resultat och det systematiska kvalitetsarbetet i stort.

Sfi styrs av nationella mål i skollag, förordning, läroplan och kursplan. Stockholms stads mål för verksamheten utgår från de nationella målen och återfinns även i budget och ansvarig nämnds verksamhetsplan. Målen finns dessutom nedbrutna och reglerade i de avtal som staden tecknat med privata utbildningsanordnare. De kommunala skolorna verkar under likvärdiga förutsättningar som de privata.

Enligt skollagen (2010:800) ska det för huvudmannen finnas rutiner och system för ett dokumenterat och systematiskt kvalitetsarbete. Stadsledningskontoret i Stockholms stad har beslutat att det systematiska kvalitetsarbetet ska redovisas årligen i en bilaga till ansvarig nämnds verksamhetsberättelse. Denna bilaga fokuserar på att göra en helhetsbedömning av stadens sfi i förhållande till mål och uppdrag. I övrigt hänvisar SFI Stockholm till verksamhetsberättelsen.

Underlag och källor

- Anteckningar från kvalitetsmöten enligt avdelningens kvalitetshjul.
- Skolenheternas kvalitetsrapporter för läsåret 2012/2013.
- Prov- och betygsstatistik för Stockholms stad.
- Statistik från Stockholms stads administrativa system.
- Skolverkets nationella provstatistik för sfi.
- Anteckningar och observationer från verksamhetsbesök.
- Synpunkter och klagomål inkomna till SFI Stockholm.
- Granskning av studieplaner.
- Kvalitetsutvärderingar i samarbete med utbildningsförvaltningen.

Analys av underlag och källor samt bedömning av kvaliteten i Stockholms stads utbildning i svenska för invandrare (sfi) som redovisas i denna rapport är gjord av avdelningschef och rektorer vid SFI Stockholm samt ansvarig utredare.

Fakta om SFI Stockholm läsåret 2012/2013

<i>Antal elever som deltagit i sfi:</i> 17 625	<i>Antal elever i snitt per månad:</i> 8 123	
<i>Andel kvinnor:</i> 56 %	<i>Andel män:</i> 44 %	<i>Åldersgrupp:</i> 74 % av eleverna är under 40 år
<i>Antal skolenheter i kommunal regi:</i> 3	<i>Antal skolenheter på entreprenad:</i> 17	
<i>Andel elevtimmar på kommunala skolenheter:</i> 21,1 %	<i>Andel elevtimmar på skolenheter på entreprenad:</i> 86,2 %	<i>Andel elevtimmar på folkhögskola¹:</i> 1,7 %
<i>Andel elever på studieväg:</i> Stv 1: 5 %	Stv 2: 49 %	Stv 3: 46 %

<i>Andel som studerar dagtid:</i> 65 %	<i>Andel som studerar kvällstid:</i> 31 %	<i>Andel övrig tid (ex. helg, distans):</i> 4 %
<i>Totalt antal medarbetare på skolenheterna:</i> 350		<i>Totalt antal sfi-lärare på skolenheterna:</i> 250
<i>Andel enligt avtal behöriga sfi-lärare:</i> 74,4 %	<i>Andel sfi-lärare med kompetensutvecklingsplan:</i> 16 %	<i>Andel övriga lärare:</i> 9,6 %
<i>Andel enligt avtal behöriga sfi-lärare på kommunala skolenheter:</i> 85,1 %		<i>Andel enligt avtal behöriga lärare på skolenheter på entreprenad:</i> 71,9 %
<i>Andel sfi-lärare med kompetensutvecklingsplan på kommunala skolenheter: 2,1 %</i>		<i>Andel sfi-lärare med kompetensutvecklingsplan på skolenheter på entreprenad:</i> 19,2 %
<i>Mer information om utbildningen sfi i Stockholm finns på webbplats:</i> www.stockholm.se/sfi		

Identifierade prioriterade utvecklingsområden från kvalitetsrapporten 2012/2013

- En individualiserad undervisning – individuella studieplanens funktion och syfte samt organisationen av Sfi.
- Utbildning för elever på studieväg 1.
- Bedömning – utveckling av formativ bedömning och fokusering på elever som påbörjar/-t sina studier på studieväg 1 och 2.
- Studie- och yrkesvägledning – förstärkning och tydliggörande av studie- och yrkesvägledarens roll inom utbildningen.
- Kvalitetsarbete – förtydligande av utbildningsansvarigs roll och fortsatt utveckling av former för information och uppföljning.

¹ Folkhögskolorna är egna huvudmän och anordnare av undervisning i svenska för invandrare. SFI Stockholm har således ingen tillsyn eller uppföljning av folkhögskolornas undervisning eller verksamhet.

Övergripande bild av måluppfyllelsen

Kvalitetsarbetet

"Varje huvudman inom skolväsendet ska på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen." (Skollagen 4:3)

Prioriterade utvecklingsområden under perioden:

- *förtydligande av utbildningsansvarigs roll och fortsatt utveckling av former för information och uppföljning.*

Arbetsformer för det systematiska kvalitetsarbetet

Stockholms stad har som mål att staden som huvudman och dess samtliga skolenheter har ett systematiskt kvalitetsarbete. I det systematiska kvalitetsarbetet ingår att kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Varje upphandlad enhet ska minst ha en av staden godkänd utbildningsansvarig med ansvarsområdet systematiskt kvalitetsarbete. Rektor för de externa anordnarna har uppföljningsmöten med utbildningsansvariga och chefer vid varje enhet. Avdelningschefen har liknande uppföljningsmöten med rektorer vid de kommunala skolorna. Under läsåret 2012/2013 genomfördes fyra individuella kvalitetsuppföljningsmöten hos respektive anordnare. Vid dessa uppföljningsmöten diskuteras kvaliteten och måluppfyllelsen hos respektive anordnare samt att arbetet med de prioriterade utvecklingsområdena för läsåret följs upp. Det anordnas även ett gemensamt kvalitetsuppföljningsmöte per halvår för samtliga anordnare. Utöver detta lämnar varje skolenhet en kvalitetsrapport läsårsvis. Dessa kvalitetsrapporter redovisar och analyserar skolenhetens måluppfyllelse. Rektorer utför verksamhetsbesök på de olika skolenheterna för att följa upp utbildningens kvalitet.

Avdelningschefen har kontinuerliga möten med rektorerna och för en kvalitets- och resultatdialog med förvaltningsdirektören enligt stadens kvalitetsmodell. De resultat och analyser som framkommer vid dessa möten utgör en viktig del av underlaget för nämndens verksamhetsplan.

Resultat, bedömning och analys av kvalitetsarbetet

För att ytterligare stärka det systematiska kvalitetsarbetet på skolenheterna anordnades under läsåret en workshop om Stockholms stads program för kvalitetsutveckling under ledning av Anna Saldeen Jonsson från enheten för kvalitetsutveckling på stadsledningskontoret. Under workshopen diskuterades bland annat målformulering.

Kvalitetsuppföljningsmötena har varit uppskattade och medfört en ökad samsyn mellan anordnarna. Mötena har även lett till samverkan över företagsgränserna då utbildningsansvariga träffats för att bland annat samarbeta kring kvalitetsrapporterna. SFI Stockholm ser detta som en positiv utveckling som kan komma att främja kollegialt lärande mellan skolenheterna och hoppas att samverkan i framtiden även ska omfatta lärarna.

Tidigare redovisade oklarheter gällande utbildningsansvariges roll i relation till rektorerna har under läsåret förtydligats genom tydlig information till anordnarna. Information om rektors roll har förmedlats vid uppföljningsmöten. Vid dessa möten har även gränsdragningen mellan utbildningsansvarig och personalansvarig tydliggjorts. SFI Stockholm upplever att detta har skapat en ökad medvetenhet på skolenheterna. Ingen uppföljning har ännu genomförts som bekräftar detta.

Under läsåret 2012/2013 genomfördes en omorganisation av SFI Stockholm. Omorganisationen resulterade i en tydligare organisation. Tidigare rektor tillika avdelningschef blev avdelningschef för SFI Stockholm. Egen-regi fick egna rektorer med placering på skolorna. En gemensam rektor för de upphandlade enheterna tillsattes med placering centralt på Hornsgatan. De upphandlade enheter har så kallad utbildningsansvarig med uppdrag att fullgöra rektors ledningsuppdrag.

För att ytterligare utveckla uppföljning och utvärdering av utbildningen har beslut fattats att huvudmannen ska delta i ett regiongemensamt samarbete kring en brukarundersökning för att ta reda på de studerandes syn på utbildningen. Detta för att komplettera den uppföljning som sker vid verksamhetsbesök och i kontakt med utbildningsansvariga vid bland annat uppföljningsmöten. Arbetet med en gemensam brukarundersökning påbörjades våren 2012 och samordnas av Kommunförbundet Stockholms Län (KSL). Enkäten baseras på den enkät som den kommunala vuxenutbildningen använder årligen för att följa upp och utvärdera utbildningen. SFI Stockholm har deltagit i den anpassning av undersökningen som gjorts. Enkäten distribueras under hösten 2013 till samtliga elever vid SFI Stockholm.

SFI Stockholm påbörjade under läsåret 2012/2013 tillsammans med arbetsmarknadsnämndens övriga verksamheter ett arbete med att ta fram en plan för hur forskning tydligare kan tillvaratas i verksamheterna. Avsikten är att skapa ett vetenskapligt förhållningssätt och utveckla verksamheterna utifrån befintlig evidens inom respektive område. Under läsåret har en arbetsgrupp tillsatts med representanter från samtliga avdelningar inom nämndens ansvarsområden för att utarbeta en plan. Denna plan ska framställas inför verksamhetsåret 2014.

Kunskaper

Mål

”Målet för utbildning i svenska för invandrare är att vuxna invandrare ska stödjas och stimuleras i sitt lärande. De ska ges möjlighet att utveckla sina kunskaper och sin kompetens i syfte att stärka sin ställning i arbets- och samhällslivet samt att främja sin personliga utveckling.

Utgångspunkten för utbildningen ska vara den enskildes behov och förutsättningar. ”(Skollagen 22:2)

Prioriterade utvecklingsområden under perioden:

- *En individualiserad undervisning – individuella studieplanens funktion och syfte samt organisationen av Sfi.*
- *Utbildning för elever på studieväg 1.*

Resultat

De kvalitetsutvärderingar som genomförts visar att eleverna vid SFI Stockholm i huvudsak är nöjda med utbildningen. Det framkommer att eleverna anser att de lär sig mycket och att de har duktiga och engagerade lärare som är bra på att förklara. Skolenheterna försöker utveckla flexibla arbetsformer och vissa skolenheter har även möjlighet att erbjuda elever olika stödpass som exempelvis konversationsträning.

En sammanställning av skolenheternas kvalitetsrapporter visar att andelen behöriga lärare inom sfi är 74 procent i snitt. Stockholms stad kräver en behörighet av lärarna motsvarande lärarexamen och minst 60 högskolepoäng i ämnet svenska som andraspråk.

SFI Stockholm konstaterade under läsåret 2011/2012 att det fanns brister i de individuella studieplanerna. Dessa brister bestod av oregelbundna och uteblivna uppföljningar av elevernas progression, avsaknad av preliminärt slutdatum och att studieplanerna ofta baserats på endast en kartläggning av eleven. Kvalitetsutvärderingen för samma period redovisade liknande resultat. Under läsåret 2012/2013 har arbetet med de individuella studieplanerna på skolorna utvecklats och planerna har blivit bättre. Skolenheterna har dock ännu inte uppnått målet att samtliga elever ska ha en uppdaterad individuell studieplan. Flera av skolenheterna har infört digitaliserade planer för att underlätta administrationen kring dessa. SFI Stockholm bedömer att stora framsteg har gjorts under läsåret med de individuella studieplanerna men att detta är ett fortsatt prioriterat område för utveckling och arbete. Målsättningen är att samtliga elever ska ha en uppdaterad individuell studieplan.

Ett utvecklingsområde för läsåret 2012/2013 var att förbättra utbildningen för elever på studieväg 1. Ett långsiktigt projektarbete har inletts. En projektsamordnare har arbetat tillsammans med en arbetsgrupp för att ta fram en handlingsplan för studieväg 1. En utgångspunkt är att alla som arbetar med målgruppen ska ha samma förväntningar på och samma inställning till målgruppen så att olika aktörer samverkar i stället för att motverka varandra. Därför är skolledare, lärare, språkstödjare, arbetsförmedlare, jobbcoacher, matchare och studerande involverade i arbetet. Förutom kartläggning av målgruppen genom olika forskningsrapporter och studieinformation genomförs workshops, mindre möten, intervjuer och enkäter. En annan utgångspunkt är de goda erfarenheter som gjorts inom ramen för olika projekt som Rätt steg, FAMU och Språkstödjande insatser där nya arbetsformer utvecklats för målgruppen. Arbetet med handlingsplanen kommer att fortgå under höstterminen 2013 och presenteras i samband med verksamhetsplanen 2014.

Projektet Rätt Steg på SFI Västerort som implementerades under 2013 och som utgör ett komplement till ordinarie studieväg 1 erbjuds sedan våren 2013 samtliga studerande på studieväg 1 på skolan.

Under läsåret 2012/2013 har skolenheter med få elever inom studieväg 1 uppmuntrats att inte fortsätta med studieväg 1 för att eleverna ska få möjlighet att läsa tillsammans med andra på skolor där det finns ett större elevunderlag och där kvalitet i undervisningen som är anpassat till studieväg 1 kan garanteras. Resultatet av detta är att studieväg 1 erbjuds på fyra skolenheter.

Vid uppföljningsmöten med anordnarna och rektorerna i egen regi har det framkommit att skolenheterna upplever svårigheter att organisera undervisningen på eftermiddagarna till följd av att eleverna fritt får välja studietid och skola. Eftersom majoriteten av eleverna väljer att studera på förmiddagen eller kvällstid är det svårt för skolorna att organisera lärartjänster och grupper på eftermiddagarna då elevantalet är markant lägre. Konsekvensen av detta är att det påverkar elevens rätt till en kvalitativ undervisning. För många skolor är det även en ekonomisk fråga eftersom det påverkar både lokaler och personal. De studerandes val av studietid gör att det finns lokaler som är fulla på förmiddagar och kvällar men står tomma på eftermiddagar. Även antalet lärare för undervisning fördelas oregelbundet vilket medför organisatoriska svårigheter för anordnarna. En direkt konsekvens av detta är att lärare inte anställs på heltid hos anordnarna. Detta leder till rörlighet bland lärarna vilket i sin tur leder till mindre kontinuitet i verksamheterna.

Det har även under läsåret framkommit att skolenheterna upplever att samordningen saknas mellan myndigheter (exempelvis Arbetsförmedlingen) vilket försvårar planeringen av utbildningen när eleverna har varierade planeringar med deltidsstudier. En del av denna problematik grundar sig i att olika aktörer har olika syn på hur många timmar som utgör en heltid. Varje elev som önskar det har möjlighet att läsa sfi på heltid vilket oftast innebär halvdagsundervisning. Heldagsundervisning erbjuds dock de studerande som så önskar men då är problemet att vissa aktörer som Arbetsförmedlingen kräver att individen deltar i andra aktiviteter utöver undervisningen. Det är även många elever som väljer att kombinera studier med arbete och studerar således på deltid. Detta kan ha en negativ påverkan på elevens möjlighet att fokusera på sina studier och det kräver även en flexibilitet hos läraren.

Under läsåret 2012/2013 anordnades en gemensam inspirationsdag för samtliga anställda inom SFI Stockholm. Lärare från de kommunala skolenheterna träffades tillsammans med lärare från de privata anordnarna för att lyssna till seminarier och föreläsningar. Temat för inspirationsdagen var de nya kunskapskraven och betygsstegen i den nya skollagen. Skolenheterna har även arbetat med den nya skollagen och bedömer att de nya betygsstegen har ökat kvalitén i bedömningsprocessen.

Analys och bedömning av måluppfyllelsen

Med bakgrund av ovanstående resultatredovisning drar SFI Stockholm slutsatsen att den undervisning som bedrivs ger eleverna stöd och stimulans i lärandet. Detta eftersom eleverna upplever att de tar till sig språket och anser sig ha nytta av studierna samt att de upplever lärarna och utbildningsansvariga som engagerade och kompetenta. Eleverna uttrycker även att de uppfattar sig sedda av lärare och övrig personal inom skolenheterna.

Resultaten för SFI Stockholm är goda då många elever får betyg och slutför sin utbildning. Det är även många elever som efter studierna går vidare till arbete. Sambedömningen är en positiv utveckling som utvecklats och stärker kollegialt lärande på skolenheterna.

Lärarnas behörighet är över lag god men vissa skillnader förekommer fortfarande mellan skolenheterna. De skolenheterna med högst behörighet har 100 procent behöriga lärare medan skolenheten med lägst behörighet redovisar 50 procent behöriga lärare. Detta är en ökning från föregående läsår då en skolenhet redovisade andelen behöriga lärare till 21 procent.

Andelen enligt avtal behöriga lärare uppgår under läsåret till 74,4 %. Det är en minskning från föregående år med 2,6 procentenheter (77 %).

Eleverna ska kunna kombinera sfi-studier med arbete, andra studier eller övriga aktiviteter. Detta har medfört att dessa elever inte har möjlighet att komma kontinuerligt till lektionerna inom sfi. SFI Stockholm erbjuder idag sfi undervisning på 20 skolenheter. För de enskilda skolenheterna har valfriheten dock fått konsekvenser i form av svårigheter med lärarnas tjänstefördelning, sammanslagna grupper och ett för litet antal elever för att kunna erbjuda specialanpassningar. Denna höga grad av flexibilitet innebär dessutom en pedagogisk utmaning för lärarna. SFI Stockholm bedömer att det finns en risk att kombinationen av ett stort antal skolenheter och hög grad av flexibilitet i förlängningen kan medföra att eleverna inte får den undervisning de behöver för att uppnå målen.

SFI Stockholm ser ett framtida behov av att utveckla den synliga pedagogiken och formativa bedömningen inom undervisningen för att vidare stärka elevernas kunskaper. Skolorna har utvecklat arbetet med den individuella studieplanen men även den individualiserade undervisningen behöver utvecklas ytterligare. SFI Stockholm anser att det behövs en samsyn av förhållningssätt för hur skolenheterna ska arbeta med individualiserad undervisning och synlig pedagogik. Synliggöra och sprida goda exempel från enskilda skolenheter till andra skolenheter inom SFI Stockholm skulle kunna vara en alternativ väg att gå.

Arbetet med handlingsplanen för studieväg 1 har visat på att det finns en stor samsyn runt gruppen bland de aktörer som arbetar med gruppen och nya utvecklingsområden har identifierats för kommande år.

Bedömning och betygssättning

Mål

Utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform och inom fritidshemmet oavsett var i landet den anordnas. (Skollagen 1:9)

Öka andelen elever som uppnår godkända betyg efter ett år (Kommunfullmäktiges indikator)

Andel godkända sfi-elever efter 600 undervisningstimmar ska öka (Arbetsmarknadsnämndens indikator)

Prioriterade utvecklingsområden inom perioden:

- *Bedömning – utveckling av formativ bedömning och fokusering på elever som påbörjar/-t sina studier på studieväg 1 och 2.*

Resultat

SFI Stockholm har observerat att övergången till ett nytt betygssystem inte har varit helt oproblematisk och under en tid skapade det osäkerhet bland lärarna. Det har tagit tid för

lärarna att förstå det nya systemet och fullt ut känna säkerhet i bedömningen. Sambedömningen har ökat till följd av detta på de enskilda skolenheterna där flera lärare diskuterar, organiserar och bedömer gemensamt elevernas arbeten och prov. Sambedömningen har även bidragit till ett ökat kollegialt lärande bland lärarna vilket gynnar eleverna och utbildningen.

Tabell 1: Andel i procent med godkänt prov- och betygsresultat per kurs inom SFI Stockholm de senaste tre läsåren. Antal elever som gjort prov.

Stv. 1	Prov A	Betyg A	Antal	Prov B	Betyg B	Antal
2010/2011	91 %	92 %	165	45 %	60 %	156
2011/2012	93 %	97 %	123	52 %	68 %	82
2012/2013	95 %	98 %	99	70 %	88 %	73

Stv. 2	Prov B	Betyg B	Antal	Prov C	Betyg C	Antal
2010/2011	84 %	87 %	1 689	68 %	79 %	1 211
2011/2012	86 %	91 %	1 613	76 %	84 %	1 353
2012/2013	91 %	95 %	1 715	86 %	91 %	1 343

Stv. 3	Prov C	Betyg C	Antal	Prov D	Betyg D	Antal
2010/2011	89 %	92 %	1 385	70 %	81 %	1 951
2011/2012	91 %	95 %	1 460	80 %	89 %	2 158
2012/2013	93 %	97 %	1 633	81 %	89 %	2 617

Resultaten för godkända prov och betyg på respektive studieväg inom SFI Stockholm har under de senaste tre åren utvecklats positivt och en allt större andel elever uppnår godkänt.

Enskilda skolenheter har upplevt att det finns brister i elevernas kunskap om studietekniker och arbetar därför medvetet med detta i undervisningen. Genom att konkret undervisa eleverna i hur man tar anteckningar, hanterar texter, gör stödanteckningar till presentationer och dylikt har eleverna stärkts i sitt lärande. Skolorna har identifierat detta som en framgångsfaktor som medfört att eleverna uppnår goda resultat i utbildningen. I undervisningen hanteras exempelvis frågor kring ”hur lär vi?”, ”på vilket sätt lär vi?” och ”hur kan vi påverka vårt lärande?”. Studieteknik har således blivit en naturlig del i undervisningen. Utöver detta har vissa skolor även utvecklat ett skriftligt material som enkelt beskriver olika studietekniker för eleverna. En annan framgångsfaktor för förbättrade resultat som vissa skolenheter lyfter upp i sina kvalitetsrapporter är ökade personella resurser. Vid flera undervisningstillfällen är fler än en lärare i klassrummet. En ökad lärartäthet med ett tätt samarbete mellan lärarna skapar möjlighet för varierande och stimulerande undervisning och skolorna anser det kollegiala samarbetet vara av stor vikt inte minst vad gäller att göra korrekta bedömningar av elevernas målpuppfyllelse.

Analys och bedömning av målpuppfyllelsen

Prov och betygsresultat visar att det skett en positiv utveckling inom SFI Stockholm under läsåret 2012/2013 på samtliga studievägar och dess respektive kurser. Att skolenheterna arbetar målmedvetet med bedömning och betygssättning visar sig även vid en jämförelse med nationella resultat av de nationella proven för sfi. Jämförelsen är gjord med övriga storstäder

och med riket som helhet. Resultatet visar att lärarna i Stockholm är säkra i sin bedömning av när eleverna uppnått målen för kursen och således är redo att skriva nationella proven.

Tabell 2. Andel (%) kursdeltagare som uppnått målen i de nationella proven.

Källa: www.skolverket.se

	2010			2011			2012			2012 nya prov		
	NPB	NPC	NPD	NPB	NPC	NPD	NPB	NPC	NPD	NPB	NPC	NPD
Göteborg	55 %	62 %	59 %	75 %	64 %	64 %	66 %	60 %	58 %	94 %	82 %	83 %
Malmö	72 %	68 %	64 %	76 %	68 %	61 %	80 %	71 %	62 %	99 %	86 %	78 %
Stockholm	57 %	69 %	74 %	81 %	84 %	77 %	89 %	86 %	83 %	99 %	97 %	91 %
Riket	70 %	63 %	63 %	73 %	66 %	61 %	77 %	69 %	63 %	92 %	83 %	77 %

SFI Stockholm har följt resultatende senaste fyra åren för respektive studieväg och kurs under läsåret 2012/2013. På kurs 1A råder det liten skillnad mellan provresultat och betygsresultat. Det saknas dock flera betygssteg på proven samtidigt som det finns en stor spridning på betygen. En ökad andel elever har uppnått Väl Godkänt (VG) som sedan sprider ut sig på betygsstegen C, B och A. Resultaten visar även att elever på kurs 1A går länge på kursen innan de uppnår ett betyg.

Kursen 1B har haft ett sjunkande antal elever över tid. Resultaten från kursen visar på att det kan förekomma en läsårskurva då fler skriver prov i slutet av terminen än under någon annan tid på läsåret. Det förekommer en relativ stor diskrepans mellan provresultat och betyg men variationerna mellan anordnarna är små. Detta tyder på att proven möjligtvis inte är anpassade för dessa elever alternativt att proven inte visar deras kunskaper. Ytterligare en anledning kan vara att undervisningen inte är anpassad till denna elevgrupps förutsättningar och behov.

Säkrare bedömningar av lärarna och förändringar i anmälningsrutinerna har under läsåret resulterat i att kursen 2B har färre förlängningar över tid. De nya betygsstegen och den ökade andelen prov inom kursen bedöms ha resulterat i större spridning av betygen samtidigt som det skett en klar förskjutning av betygen uppåt på betygsskalan.

Allt fler elever på kurs 2C skriver prov och fler får kursbetyg. Resultaten från läsåret 2012/2013 visar på en minskad diskrepans i betygssättningen vilket tyder på att lärarna blivit säkrare i sina bedömningar. Andelen avbrott från kursen är dock högre i Stockholm än nationellt. SFI Stockholm bedömer att detta beror på en stark arbetsmarknad i regionen och att många väljer att avbryta sina studier till förmån för arbete.

Även på kurs 3C är det en större andel avbrott i Stockholm än i riket i övrigt. SFI Stockholm bedömer att detta till stor del beror på den starka arbetsmarknaden i regionen samt att många elever kombinerar studierna med arbete. Under läsåret 2012/2013 skedde dock en minskning av antalet avbrott på kursen 3C jämfört med tidigare år.

Kursen 3D har under läsåret redovisat en förbättrad utveckling av såväl provresultat som betyg över tid. Troliga orsaker till denna positiva utveckling är att lärarnas bedömarkompetens utvecklats.

SFI Stockholm bedömer att utvecklingen av formativ bedömning är viktigt för att vidare förbättra bedömning och betygssättning inom utbildningen. Det finns en ökad medvetenhet

om begreppet bland lärarna men inte alla tillämpar detta förhållningssätt i undervisningen och således behövs detta utvecklas. Detta kan handla om kunskapsluckor hos lärarna i kombination med att man saknar praktiska verktyg för att införa formativ bedömning. En annan förklaring till vad som kan försvåra processen skulle kunna vara att den forskning som finns avseende formativ bedömning är på ungdomsskolan och det finns en osäkerhet bland lärarna att denna metodik är tillämpbar på utbildning för vuxna. Inspirerande material som berör sfi saknas och detta har gjort det svårare att införa formativ bedömning i undervisningen.

Tabell 3. Andel med godkänt prov- och betygsresultat kurs 3D uppdelad på studievägsbakgrund.

Kurs D	2011/2012		2012/2013	
	Bakgrund stv 1-2	Bakgrund stv 3	Bakgrund stv 1-2	Bakgrund stv 3
Prov	68 %	88 %	70 %	89 %
Betyg	79 %	94 %	81 %	94 %

Skillnaderna i resultat på kurs D för elever med bakgrund från studieväg 2 respektive studieväg 3 som upptäcktes i föregående års rapport kvarstår, även om en liten förbättring skett. Skillnaden är synlig såväl på enhetsnivå som för staden i sin helhet. Nationella proven är utprovade på elever både från studieväg 2 och 3 och kunskapskraven är desamma så frågan är varför skillnaderna kan vara så pass tydliga.

SFI Stockholm bedömer att vad det beror på måste utredas och hur vi i undervisning och organisation kan möjliggöra att elever med bakgrund från studieväg 2 har samma chanser att visa sin förmåga vid provtillfället och att lärarna för dessa elever gör lika korrekta bedömningar av måluppfyllelse som för dem med bakgrund på studieväg 3.

Lärandemiljö

Mål

"Barn och elever ska ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem." (Skollagen 4:9)

"Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero." (Skollagen 5:3)

"Huvudmannen ska ha skriftliga rutiner för att ta emot och utreda klagomål mot utbildningen. Information om rutinerna ska lämnas på lämpligt sätt." (Skollagen 4:8)

Resultat

Enligt skolenheternas kvalitetsrapporter råder det en god anda på skolorna och eleverna uppger att de anser att det är en trevlig stämning och att de känner trygghet i

undervisningsgrupperna. Det är lugnt och tryggt i skolorna enligt både elever och medarbetare. Det framkommer även vid verksamhetsbesöken att studieron är relativt god på skolenheterna.

Samtliga skolenheter har uppgett i sina kvalitetsrapporter att de arbetar systematiskt med någon form av skolråd eller elevråd för att skapa elevinflytande.

SFI Stockholm och dess skolenheter arbetar systematiskt med synpunkter och klagomål. De kommunala skolorna redovisar inkomna synpunkter och klagomål i samband med tertiärrapporter samt verksamhetsberättelse. I denna redovisning framgår även hur synpunkterna och klagomålen hanterats, åtgärdats och återkopplats till berörd part.

De externa anordnarna redovisar inkomna synpunkter och klagomål samt hur dessa hanterats i skolenhetens kvalitetsrapporter. De synpunkter och klagomål som inkommit under läsåret 2012/2013 redovisas i tabell 4 och 5 nedan.

Tabell 4. Fördelning av synpunkter och klagomål inkomna till utbildningsanordnarna läsåret 2012/2013.

Fördelning av synpunkter och klagomål 2012-2013	Antal
Får inte skriva prov, studieplan	28
Undervisning, lärarkompetens	28
Grupplacering, lärarbyten, organisation	23
Överklaga betyg och bedömning	4
Närvarorapportering	5
Illa bemötande, kränkande behandling, diskriminering	18
Övrigt (SL-kort, tider, material mm)	9

Samma klagomål/synpunkt kan förekomma i båda sammanställningarna (Tabell 4 och 5) eftersom utredningen sker lokalt på enheten.

Tabell 5. Fördelning av synpunkter och klagomål inkomna centralt till SFI Stockholm

Fördelning av synpunkter och klagomål 2012-2013	Antal
Får inte skriva prov, studieplan	8
Undervisning, lärare	15
Grupplacering, lärarbyten, organisation	10
Överklaga betyg och bedömning	1
Felaktig närvarorapport	1
Illa bemötande, kränkande behandling, diskriminering	1
Övrigt (SL-kort, tider, material mm)	1

En stor del av de synpunkter och klagomål som inkommer till skolenheterna behandlar studieron på skolan. Många elever uppger att de inte är nöjda med studieron och anger att gruppen är för stor eller att det ofta sker lärarbyten som orsak. Något som även påverkar upplevelsen av studiero är att eleverna har olika toleransnivå kring bruk av mobiltelefoner,

sen ankomst till lektionerna, etcetera. På vissa skolenheter har eleverna i klasserna diskuterat dessa frågor och gemensamt kommit fram till hur de ska förhålla sig i klassrummet.

Varje skolenhet har en plan mot diskriminering och kränkande behandling. Detta har skolenheterna arbetat mycket med under läsåret och det har renderat i goda resultat. Majoriteten av skolenheterna erbjuder en god lärandemiljö.

Ett antal synpunkter och klagomål berör bemötande och har hanterats på de enskilda skolenheterna. Många av dessa synpunkter och klagomål uppstår på grund av missförstånd. Detta har klarats upp och det finns rutiner för återkoppling och hantering av ärenden.

Majoriteten av skolenheterna genomför elevundersökningar vilket ger enheten ett underlag för att analysera och utveckla lärandemiljön på skolan.

Skolorna visar genom sina kvalitetsrapporter att flertalet har ett genusperspektiv och normkritiskt förhållningssätt i verksamheten som visar på en stor medvetenhet på området. Det framkommer även av redovisningarna att skolenheterna arbetar med detta i det dagliga arbetet.

Analys och bedömning av måluppfyllelsen

Skolenheternas kvalitetsrapporter visar att eleverna känner en hög grad av trygghet på skolorna. Skolenheterna visar även god måluppfyllelse avseende lärandemiljö med synpunkter och klagomål. SFI Stockholm bedömer det positivt att skolenheterna erhåller synpunkter och klagomål från eleverna eftersom detta visar på att systemet fungerar och att eleverna kan framföra vad de tycker om utbildningen. Synpunkter och klagomål är en viktig informationskälla för enskilda skolenheter i sitt utvecklings- och kvalitetsarbete.

SFI Stockholm anser att systemet med skoloråd och elevråd fungerar väl och medför ett ökat inflytande för eleverna. Det har dock uppmärksammats att inte alla elever känner till elevråden på alla skolenheter. En orsak till detta kan vara det kontinuerliga intaget på sfi utbildningen som medför att eleven ofta börjar i en undervisningsgrupp som redan finns och där elevrådet redan är inarbetat. Ett sätt att motverka detta skulle kunna vara att skolenheterna arbetar med elevinflytande med fokus på arbetsformer kontinuerligt för att samtliga elever ska känna delaktighet i dialogen. Skolenheterna är nöjda med elevråden och uppskattas även av många elever som känner sig delaktiga i beslut på skolan.

Huvudmannen har observerat vissa brister i elevens inflytande över planeringen av undervisningen. Detta är synd då det är viktigt att eleven får vara med och påverka samt ta ansvar för sina studier. Ett ökat inflytande i planeringen och undervisningen utgör även en viktig inskolning till svensk möteskultur och det svenska arbetlivet där medbestämmande är en del.

Utbildningsval – arbete och samhällsliv

Mål

”Huvudmannen ska i samarbete med Arbetsförmedlingen verka för att eleven ges möjligheter att öva det svenska språket i arbetslivet och att utbildning i svenska för invandrare kan kombineras med andra aktiviteter som arbetslivsorientering, validering, praktik, eller annan utbildning.”

(Skollagen 22:7)

Studierande vid sfi har språkkunskaper som gör dem förberedda för arbete eller högre studier (Nämndmål).

Prioriterade utvecklingsområden inom perioden:

- *Studie- och yrkesvägledning – förstärkning och tydliggörande av studie- och yrkesvägledarens roll inom utbildningen.*

Resultat

SFI Stockholm har regelbundna möten med Arbetsförmedlingen i Stockholm avseende utbildning och bland annat dess koppling till etableringen av nyanlända. Det finns upparbetade rutiner mellan etableringen på Arbetsförmedlingen och SFI Stockholm som fastställer hur studierna ska kunna kombineras med andra aktiviteter. För de elever som tillhör Arbetsförmedlingens etablering är det Arbetsförmedlingen som äger individens planering och SFI Stockholm är utförare. Utöver detta ingår även SFI Stockholm som part i den lokala överenskommelsen (så kallad LÖK).

Ett krav i Stockholms stads avtal med skolorna är att eleverna inom sfi i erforderlig omfattning ska ha tillgång till studie- och yrkesvägledare. Kvalitetsutvärderingen och verksamhetsbesök visar dock att tillgången till studie- och yrkesvägledare varierar mellan skolenheterna. Hos vissa anordnare finns en studie- och yrkesvägledare anställd på heltid medan andra anordnare erbjuder studie- och yrkesvägledare i mindre omfattning. Vissa skolenheter väljer att inte beskriva omfattningen eller resultatet av studie- och yrkesvägledning på deras skolenheter i sina kvalitetsrapporter.

Arbetsmarknadsförvaltningen beslutade under våren 2013 att tillsätta en arbetsgrupp med uppdrag att utreda studie- och yrkesvägledningen inom förvaltningens verksamheter. Detta arbete förväntas fortsätta under 2014.

Samtalen vid uppföljningsmötena visar att graden av yrkesinfärgning inom sfi är varierande på skolorna även om samtliga på något sätt har inslag som syftar till att eleverna ska få kännedom om arbetslivets villkor. I skolenheternas kvalitetsrapporter redovisas att kontakt med samhället i övrigt i form av studiebesök genomförs i hög grad. Skolenheter bjuder även in ”gäster” till klassrummet. Historiska museet har deltagit i ett gemensamt projekt med Hermods och SIFA som innebär att de studerande är med och formar information om föremål på museet. Personliga kommentarer på föremål som visas i den ordinarie utställningen och

öppen för allmänheten. Eleverna är nöjda att få sina texter publicerade på museet och ett diplom att de medverkat.

Under läsåret 2012/2013 utökades mentorsprogrammet inom SIFA till att även omfatta SFINX – intensivsvenska för ingenjörer. Mentorsprogrammet sker i samverkan med förbundet Sveriges Ingenjörer som erbjuder studerande vid SFINX möjligheten att träffa och bilda nätverk med medlemmar i förbundet. Mentorsprogrammet utgör en uppskattad del av utbildningen som möjliggör för eleverna att erhålla kontakter med yrkesverksamma inom sitt yrke.

Vissa skolor erbjuder även kommunikationsträning för eleverna i samverkan med föreningar och organisationer. Tillsammans med föreningen Internationella bekantskaper bedriver SFI Stockholm ett pilotprojekt där medpratörer besöker sfi skolor för att samtala med eleverna om aktuella ämnen. Pilotprojektet finansieras av Järvalyftet och Söderortsvisionen och erbjuds på SFI Västerort i Tensta och Competens i Högdalen. Föreningen Internationella bekantskaper erbjuder även andra aktiviteter för elever utanför skoltid. ABF Stockholm samarbetar med PRO som erbjuder samtalsgrupper till eleverna vid skolan.

De tre skolorna som SFI Stockholm bedriver i egen regi (SFI Söderort, SFI Västerort och SIFA) är de skolenheter som i högst utsträckning arbetar med en nära samverkan med den obligatoriska skolan, med arbetslivet samt med universitet och högskolor genom sina kombinationsutbildningar. Lernia är en annan anordnare som tydligt redovisar hur man arbetar med dessa frågor främst genom yrkesinriktad sfi och praktik.

Analys och bedömning av måluppfyllelsen

SFI Stockholm bedömer utifrån kvalitetsrapporterna för läsåret att det finns en alltför svag koppling till arbetslivet på flertalet skolenheter. Skolenheterna redovisar ett starkt fokus på aktiviteter kopplade till samhällslivet snarare än arbetslivet. Majoriteten av skolenheterna redovisar att de flesta studiebesök äger rum på museum och föreningar. Besök vid skolorna utgörs till stor del av representanter från myndigheter, föreningar och ideella organisationer.

Majoriteten av skolenheterna redovisar dock i sina kvalitetsredovisningar att de har en hög måluppfyllelse avseende arbete och samhällsliv. SFI Stockholm drar slutsatsen att detta dels kan bero på avsaknaden av samsyn på vad arbetslivsinriktad undervisning är och vad det innebär i praktiken. Det framgår tydligt av kvalitetsrapporter att olika skolenheter gör olika tolkningar. För att förbättra måluppfyllelsen gällande arbetslivsinriktad undervisning ser SFI Stockholm behovet av att definiera begreppet samt fastställa hur det praktiskt kan uppnås i undervisningen.

Tillgången till studie- och yrkesvägledning varierar fortfarande hos de olika utbildningsanordnarna. Detta är således ett fortsatt utvecklingsområde.

Sammanfattande analys

SFI Stockholm bedömer utifrån de resultat som redovisats i denna rapport att utbildningen i svenska för invandrare håller en hög kvalitet där eleverna erbjuds en flexibel och effektiv undervisning. Det råder en god studiemiljö på samtliga skolenheter där den enskilde eleven respekteras och ges möjlighet till inflytande genom bland annat elevråd. Under läsåret har en positiv utveckling skett avseende elevernas prov- och betygsresultat. De goda resultaten visar på att det systematiska kvalitetsarbetet och de utvecklingsområden som prioriterats under läsåret har haft en positiv inverkan på undervisningen och elevernas lärande.

Den positiva utvecklingen avseende prov- och betygsresultat visar på en ökad säkerhet bland lärarna. Lärarna har även klarat övergången från det gamla betygssystemet till de nya betygsstegen bra. Lärarna visar även en ökad säkerhet avseende mål och kunskapskrav för kurserna på utbildningen. Sammanfattningsvis fungerar den summativa bedömningen väl men den formativa bedömningen är ett fortsatt utvecklingsområde.

Arbetet med de individuella studieplanerna har utvecklats under året och visar på förbättrade resultat jämfört med föregående läsår.

Allt tyder på att det inte har skett stora förändringar avseende studie- och yrkesvägledning hos de enskilda utbildningsanordnarna och det är således ett fortsatt utvecklingsområde inom sfi.

Trots att majoriteten av skolenheterna redovisar god måluppfyllelse i sina kvalitetsrapporter avseende arbets- och samhällslivet anser SFI Stockholm att dessa resultat inte är tillfredsställande. De flesta skolenheter behöver vidare utveckla arbetslivsinriktad undervisning för att stärka kopplingen till arbetslivet.

SFI Stockholm anser att följande utvecklingsområden ska prioriteras under läsåret 2013/2014. De insatser som krävs för att utveckla dessa områden är långsiktiga och kommer inte att uppnås på ett års sikt. Däremot ska arbetet påbörjas och prioriteras under perioden.

Utvecklingsområden och prioriterade insatser för utveckling

- Kvalitetsarbetet – huvudmannen SFI Stockholm ska utveckla arbetet med en fördjupad systematisk uppföljning av elevernas och lärarnas syn på utbildningen.
- Kunskaper – fortsätta arbetet med att utveckla individualiserad utbildning genom att utveckla och implementera formativ bedömning i undervisningen.
- Kunskaper – fortsatt utveckla utbildningen för elever på studieväg 1.
- Arbetslivet – skapa samsyn kring vad arbetslivsinriktad undervisning innebär i praktiken.